

Aan:

De minister van Asiel & Migratie
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Assen, 31 oktober 2024
Ons kenmerk 2024001581
Behandeld door thema Kabinet
Onderwerp: Provinciaal verslag Wet gemeentelijke taak mogelijk maken
asielopvangvoorzieningen

Excellentie,

Middels deze gezamenlijke brief van alle commissarissen van de Koning bied ik u mijn verslag aan zoals van mij gevraagd wordt in de Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen. Zoals deze wet voorschrijft doe ik dit in mijn rol als Rijksorgaan en na het voeren van vele gesprekken met de gemeenten. Conform de wet slaat u bij het nemen van uw verdeelbesluit acht op dit verslag en streeft u naar een zo evenwichtig mogelijke verdeling van de opvang van asielzoekers over het grondgebied van Nederland.

In aansluitend bericht wordt de specifieke provinciale opgave ingekleurd. Ik spreek mij niet kwalitatief uit over de gesprekken en de inzet van alle gemeenten, wel over de omstandigheden waar zowel gemeenten als provincies mee te maken hebben (gehad) bij de invulling van deze nieuwe wettelijke taak.

Effect van de Spreidingswet

Alle commissarissen van de Koning staan onverkort achter de Spreidingswet die beoogt, door een evenwichtige spreiding van opvanglocaties, rust en stabiliteit te brengen in de asielopvang. We kunnen constateren dat de Spreidingswet nu al effect sorteert: de gemeentelijke plannen laten zien dat de komende twee jaren meer gemeenten dan voorheen asielopvang bieden en we zien óók een beweging van noodopvang naar duurzame opvang.

Vanuit mijn bestuurlijke verantwoordelijkheid doe ik dan ook nogmaals een beroep op de minister om de Spreidingswet in de volle breedte uit te blijven voeren. Daarbij adviseer ik geen besluiten tot intrekking van de Spreidingswet aan de Kamers voor te leggen tot er een deugdelijk alternatief voor voldoende asielopvangplekken ligt.

Uitdagingen bij invullen taakstelling

Ondanks dat de Spreidingswet zeker al effect heeft, tellen de provinciale plannen helaas nog niet voldoende op tot de totaal gevraagde capaciteit. Dit kent een aantal redenen. Zo zorgde de aankondiging tot het voornemen van intrekking van de wet, kort na de inwerkingtreding, voor onduidelijkheid en vertraging. Dit heeft in zijn algemeenheid een wissel getrokken op politieke-bestuurlijke bereidheid te voldoen aan de Spreidingswet. Lokale bestuurders kwamen hierdoor regelmatig in een lastig parket bij het geven van uitleg over beoogde opvanglocaties aan omwonenden.

De bestaande besluitvormings- en ruimtelijke procedures met vaak lange doorlooptijden zijn ongewijzigd gebleven. De invoering van de Spreidingswet is niet vergezeld gegaan van nieuwe wettelijke mogelijkheden tot versnelling. Dit moeten wij ons terdege realiseren.

De laat verschafte duidelijkheid over kaders heeft ook niet bijgedragen aan de bereidheid van gemeenten om zelf opvangvoorzieningen te (laten) exploiteren.

Ik zie ook dat het bij het COA in de uitvoering geregeld ontbreekt aan voldoende capaciteit en slagvaardigheid, waardoor projecten (extra) vertragen of soms zelfs geen doorgang kunnen vinden. Daarnaast zie ik in de miljoenennota ook dat de uitvoeringsorganisaties in de gehele keten te maken krijgen met een forse daling van budget. Dit leidt bij mij tot zorgen over uitvoeringskracht en haalbaarheid.

Gemeenten zijn bijvoorbeeld gevraagd duurzame plekken te leveren voor 5 jaar. De financiering van het COA daalt echter na 2027 drastisch. Dit maakt de businesscases voor nieuwe locaties zeer onzeker.

We vragen veel van onze gemeenten zowel als het gaat om opgaven en taken alsook als het gaat om druk op de ruimte. Kan het Rijk zelf nog meer bijdragen als het gaat om Rijksvastgoed en/of gronden?

De gewenste uitruil tussen gemeenten tussen asielopvangplekken en huisvesting van statushouders is in het hele land nog zeer beperkt van de grond gekomen. Ik constateer dat met spijt omdat ik de achterliggende gedachte van regionale samenwerking waar dat kan, zeer ondersteun. Daarom vraag ik u om met de opgedane ervaringen te onderzoeken hoe regionale samenwerking kan worden bevorderd, en hierbij een eerste evaluatie van hoe de wet, en met name de bonus-systematiek, (uit)werkt, te betrekken.

Tot slot

Ik zie dat de systematiek van overleg aan de PRT's en de LRT een goed instrument is om alle opgaven (van opvang tot huisvesting) in samenhang te bezien en tot resultaten te komen. Rust in het opvanglandschap en in de wet- en regelgeving hieromtrent zijn daarbij van groot belang.

Ik koppel aan deze weergave van feiten en omstandigheden die een rol hebben gespeeld tijdens de overlegfase van de Spreidingswet tot slot nog een tweeledig verzoek:

1. alles wat in uw vermogen ligt eraan bij te dragen om de voorwaarden voor het totstandbrenging van stabiele opvangvoorzieningen te verbeteren;
2. bovenstaande feiten en omstandigheden mee te wegen bij het nemen van uw verdeelbesluit en het inzetten van handhaving.

Hoogachtend,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Jetta Klijnsma', written over a large, light-colored triangular shape that serves as a background or placeholder.

Jetta Klijnsma
Commissaris van de Koning in Drenthe

Het verslag van Drenthe in het kader van de Spreidingswet

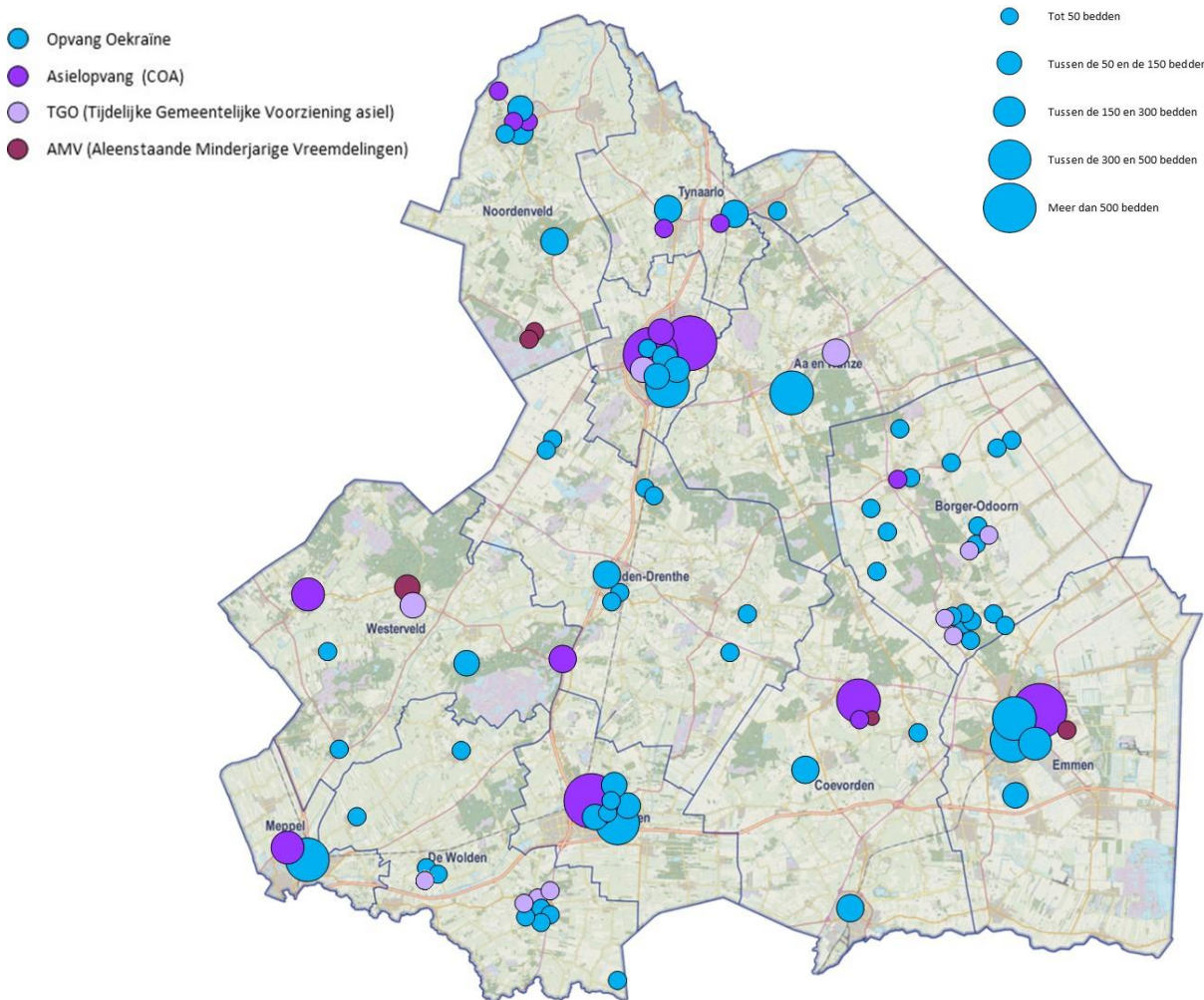
Inleiding

Zoals aangegeven in artikel 4 lid 2 van de Wet 'gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen' (Spreidingswet), brengt de commissaris van de Koning verslag uit over de verdeling van de asielopvangplaatsen in de provincie. Dit verslag bevat de resultaten van het overleg dat in de provincie Drenthe is gevoerd om de opgave voor 2025 en 2026 in te vullen. Naast de asielopvangopgave is hierin ook de (inspannings)opgave voor de Oekraïense ontheemden betrokken.

Huidige situatie

De afgelopen tijd is er vooral gewerkt aan de invulling en verdeling van opvangplekken voor 2025 en 2026. Tegelijkertijd hebben veel Drentse gemeenten zich ingespannen om noodopvang te organiseren voor asielzoekers die vanwege de situatie in het aanmeldcentrum in Ter Apel geen onderdak konden krijgen. Vanuit collegialiteit en solidariteit hebben de gemeenten gezamenlijk ervoor gezorgd dat deze mensen onderdak kregen.

Alle Drentse gemeenten nemen op dit moment hun verantwoordelijkheid in de opvang van zowel asielzoekers als Oekraïense ontheemden. Het onderstaande overzicht laat dit grafisch zien.

Verdeling opvangopgaven

De spreidingswet is op 1 februari 2024 in werking getreden. In de brief van de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid zijn de gemeenten geïnformeerd over de inwerkingtreding van deze wet en de gevolgen voor de gemeenten. In de brief van de staatssecretaris is tevens aangegeven dat de provinciale regietafels aan zet zijn om te komen tot een passende invulling van de provinciale opgave.

Op 2 februari 2024 hebben we aan onze provinciale regietafel Drenthe hierover gesproken. Kort samengevat is afgesproken dat:

- we voortbouwen op hetgeen we in Drenthe al hebben gerealiseerd. In Drenthe zijn er diverse asiel- en Oekraïne- opvanglocaties. Deze blijven we zoveel als mogelijk inzetten om te voorzien in de (acute) behoefte aan (nood)opvangplekken.
- alle gemeenten een evenredige bijdrage leveren in de realisatie van de (Drentse) opgaven binnen de asiel- en vluchtelingenketen en;
- we eerst op basis van vrijwilligheid willen komen tot een passende verdeling van de diverse opgaven over de verschillende gemeenten. Als deze verdeling niet op basis van vrijwilligheid tot stand komt is het wettelijk kader, zoals verwoord in de Spreidingswet, leidend.

Vervolgens zijn de colleges van B en W van de Drentse gemeenten gevraagd om, aan de hand van een (indicatieve) taakstelling, per opgave aan te geven wat zij kunnen 'leveren' op het gebied van asielopvang en de opvang van Oekraïense ontheemden. Alle 12 gemeenten hebben hun inzet voor de opgaven voor 2025 en 2026 doorgegeven. De inbreng van de individuele gemeenten is vervolgens afgezet tegen de regionale opgaven. Dit heeft geleid tot een verdeling van de opgaven over 2025 en 2026. Deze verdeling is in de vergadering van de PRT op 17 juli besproken en op 4 oktober 2024 'bekrachtigd'.

De verdeling over 2025 en 2026:

de Drentse PUZZEL voor Nieuwkomers.												
gegevens voor puzzel: opgave 2025 per 25-10-2024												
25-10-2024		Oekraïne opgave			opgave spreidingswet							
					Asielopvang (regulier)				Asielopvang (AMV)			
2023		opgave	realisatie	ambitie	opgave	realisatie	aanbod gemeenten		realisatie	aanbod gemeenten		
inwoners		2025	2024	2025	2025/2026	2025	2026	opgave	2024	2025	2026	
Aa en Hunze	25.724	293	403	430	143	66	87	87	13	0	0	0
Assen	69.414	791	792	792	329	1645	1.000	1.000	31	0	0	0
Borger-Odoorn	25.919	295	246	385	128	69	0	-	12	0	50	50
Coevorden	35.700	407	220	220	172	500	430	430	16	20	20	20
De Wolden	24.602	280	112	382	139	43	-	-	13		50	50
Emmen	108.765	1.240	996	996	453	725	675	675	42	0	50	50
Hoogeveen	56.433	643	500	506	256	952	940	940	24	0	-	-
Meppel	35.464	404	455	455	177	184	192	192	16	0	-	-
Midden Drenthe	33.987	387	264	537	181		0	-	17	0	50	50
Noordenveld	31.591	360	200	503	170	67			16	43	43	43
Tynaarlo	34.592	394	290	340	205	334	250	250	19	28	28	28
Westerveld	19.860	226	125	102	109	208	240	240	10	50	50	50
	502.051	5.722	4603	5648	2.462	4793	3814	3814	229	141	341	341

Conclusie

We hebben in Drenthe de opgaven als totaal benaderd en elke gemeente draagt daarin, binnen haar mogelijkheden, op een passende manier bij. Dit leidt er toe dat we in Drenthe de wettelijke asielopgaven voor 2025 en 2026 gaan realiseren en de Oekraïneopgave fors uitbreiden. Dit verdient een groot compliment aan alle Drentse gemeenten!

Uit de gespreksrondes met de gemeenten is gebleken dat er geen basis is om tot een uitwisseling van de (taakstelling) van de statushouders in relatie tot de andere opvangopgaven te komen.

Financiële regelingen

De gemeenten in de provincie Drenthe kunnen in aanmerking komen voor verschillende bonusregelingen uit de wet, te weten:

1. Specifieke uitkering voor duurzame opvangplekken (SPUK 1).
2. Specifieke uitkering voor bijzondere opvangplekken (SPUK 2).
3. Specifieke uitkering 75% van de provinciale opgave (SPUK 3).

Met elkaar kunnen de gemeenten van Drenthe, voor 2 jaar € 4.749.686,- aanvragen. Voor de provincie is het bedrag berekend op € 408.653,00.

In bijlage 2 is aangegeven welke gemeenten in aanmerking komen voor welke regelingen. Daarbij is rekening gehouden met het feit dat regeling 1 en regeling 3 niet gestapeld kunnen worden. Voor de gemeenten Assen, Coevorden en Hoogeveen is het financieel gunstiger om SPUK 1 aan te vragen in plaats van SPUK 3. Totaal kan € 3.084.000,- aangevraagd worden.

De gemeenten die een AMV-voorziening realiseren komen in aanmerking voor SPUK 2. Totaal kan voor Drenthe € 682.000,- aangevraagd worden bij het aantal voorgenomen bedden. Via SPUK 3 kan totaal € 983.686,- verdeeld worden. Afhankelijk van de bijdrage aan de asielopvang kunnen de betreffende gemeenten hiervan gebruik maken.

Verzoeken en adviezen

Om de voorzieningen voor asielzoekers, statushouders en Oekraïense ontheemden passend en duurzaam te kunnen realiseren, vragen we de minister aandacht te geven aan de volgende punten:

- **Drenthe is een provincie met kleine kernen en relatief weinig stedelijke gebieden.** Het past bij de aard, infrastructuur en gastvrijheid van Drenthe om de opvang in kleinere eenheden te organiseren, vooral in plattelandsgemeenten. We verzoeken om meer flexibiliteit in regelgeving en financiering om deze kleinere eenheden te kunnen realiseren. Dit is een belangrijke voorwaarde om het draagvlak in de samenleving te vergroten.
- **Er is een structurele oplossing nodig voor de overlast in de gemeenten rondom het aanmeldcentrum in Ter Apel.** Een blijvende oplossing voor de opvangcrisis in deze omgeving is noodzakelijk. Onder meer het uitbreiden van het aantal aanmeldcentra, verdeeld over Nederland, is een belangrijke voorwaarde. Tot die tijd is extra ondersteuning in de omgeving van het aanmeldcentrum nodig, zodat de overlast afneemt.
- **Een (wettelijke) verdeling van de opvangopgave voor asielzoekers over de gemeenten draagt bij aan een evenwichtige spreiding van de opvanglocaties.** Dit biedt de Drentse gemeenten rust en stabiliteit in de asielopvang. De Drentse gemeenten roepen op om 'de Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen' voort te zetten.

- **Er zijn grote zorgen over het voornemen van het kabinet om statushouders geen voorrang meer te geven bij sociale huurwoningen.** Dit besluit ontnemt gemeenten het belangrijkste instrument om hun wettelijke taak te vervullen om mensen met een verblijfsvergunning te huisvesten.
- **Ondersteuning bij de bouwopgave is essentieel.** Om het huisvestingsprobleem in Nederland op te lossen, moet er meer woningen komen. Zowel in het algemeen als specifiek voor statushouders. Dit vereist inspanningen van alle partijen. De Drentse gemeenten hebben concrete suggesties om deze bouwopgave te versnellen en gaan hierover graag in gesprek met het kabinet.

Bijlage 1 Format provinciale verslag Drenthe

Provincie: **Drenthe**

Provinciale **asielopvangopgave regulier** (inclusief bijzondere opvangvormen): **2691**

Aantal ingevulde asielopvangplekken regulier: **4155**

Nog in te vullen asielopvangplekken regulier: **0**

Provinciale **asielopvangopgave amv**: **229**

Aantal ingevulde asielopvangplekken amv: **141**

Nog in te vullen asielopvangplekken amv: **200**

Overzicht gemeenten die te kennen hebben gegeven asielopvang mogelijk te maken:

Gemeente	Totaal aantal plekken	Aantal regulier	Aantal Bijzonder	AMV	Beschikbaar van:	Beschikbaar tot: (o.b.v. contract met coa)	Bijzonderheden
Aa en Hunze	87		87 TGO		13-10-2022		geen einddatum
Assen	1000	1000			1-3-2017	1-4-2026	
Borger - Odoorn	50			50			nog te realiseren
Coevorden	450	430			1-9-1993	onbep. tijd	
				20		onbep. tijd	
De Wolden	50			50			nog te realiseren
Emmen	725	675		50	1-5-2000	19-10-2031	gezinslocatie voor uitgediende asielzoekers
Hoogeveen	940	940			24-12-2014	9-2-2028	HTL (60 plekken)
Meppel	192		192 NO		1-11-2022	31-3-2026	
Midden Drenthe	50			50			nog te realiseren
Noordenveld	43			43	30-8-2022	1-3-2026	intentie om overeenkomst te verlengen
Westerveld	290	140				24-3-2030	
				50		13-4-2030	
			75 NO			31-12-2024	verlenging wordt besproken
			25 TGO			31-12-2024	verlenging wordt besproken
Tynaarlo	278		250 NO	28		31-12-2026	ontwikkelt nieuw AZC ter vervanging huidige plekken

Bijlage 2 Aanspraak bonusregelingen

De gemeenten in de provincie Drenthe willen in aanmerking komen de voor verschillende bonusregelingen uit de wet, te weten

1. Specifieke uitkering voor duurzame opvangplekken (SPUK 1)
2. Specifieke uitkering voor bijzondere opvangplekken (SPUK 2).
3. Specifieke uitkering 75% van de provinciale opgave (SPUK 3).

In onderstaande overzichten wordt aangegeven welke gemeenten in aanmerking komen voor welke regelingen. Daarbij is rekening gehouden dat regeling 1 en regeling 3 niet gestapeld kunnen worden.

SPUK 1: duurzame plaatsen (langer dan 5 jaar beschikbaar, bovenop de indicatieve verdeling)				
29-10-2024				
Gemeente	Aantal plekken	Beschikbaar van:	Beschikbaar tot: (o.b.v. contract)	Bijzonderheden
Assen	1000	1-3-2017	1-4-2026	
Coevorden	450	1-9-1993	onbep. tijd	
Hoogeveen	940	24-12-2014	9-2-2028	HTL (60 plekken)
Totaal	2390			

SPUK 3: 75%-regeling provincie				
29-10-2024				
Gemeente	Aantal plekken	Beschikbaar van:	Beschikbaar tot: (o.b.v. contract Coa)	Bijzonderheden
Aa en Hunze	87	13-10-2022		geen einddatum
Assen	1000	1-3-2017	1-4-2026	komt in aanmerking voor SPUK 1
Borger - Odoorn	50			nog te realiseren
Coevorden	450	1-9-1993	onbep. tijd	komt in aanmerking voor SPUK 1
De Wolden	50			nog te realiseren
Emmen	725	1-5-2000	19-10-2031	gezinslocatie voor uitgeprocedeerde asielzoekers
Hoogeveen	940	24-12-2014	9-2-2028	komt in aanmerking voor SPUK 1
Meppel	192	1-11-2022	31-3-2026	
Midden Drenthe	50			nog te realiseren
Noordenveld	43	30-8-2022	1-3-2026	intentie om overeenkomst te verlengen
Tynaarlo	278		31-12-2026	ontwikkelt nieuw AZC ter vervanging huidige plekken
Westerveld	290		24-3-2030	
Totaal	4155			